

‘Bouwplanverruiming

„We praten honderduit over duurzaamheid en bodem, maar ondertussen telen we maximaal aardappelen en schuiven we moeiteloos nog wat extra bieten in het bouwplan. Dat komt niet goed”, zegt akkerbouwer Jos Steenhuis uit Barger-Compascuum (DR). „Bouwplanverruiming moet hoog op de agenda.”

„Daar gaan we weer”, zegt Jos Steenhuis. Hij heeft het over de verruiming van het aantal ledenleveringsbewijzen (LLB's) en de extra toewijzing, die komend groeiseizoen garant staan voor een flinke uitbreiding van het bietenareaal. Zelf kocht hij ook LLB's bij, maar hij houdt zijn areaal gelijk. De bietenteelt beslaat nu al ongeveer een kwart van zijn 83 hectare bouwland en dat vindt hij intensief genoeg. „De bodem heeft het zwaar genoeg. Met bieten ben je laat in het jaar nog op het land en er is geen tijd meer om een groenbemester na te telen. Ook neemt de ziektedruk in nauwe rotaties merkbaar toe. Hoe intensiever je teelt, hoe meer problemen met moeheid, rot en bladziekten. Natuurlijk kun je dat voor een deel oplossen met resistente rassen, granulaten en extra fungiciden. Maar mijn boerengevoel zegt me dat je dan eigenlijk jezelf voor de gek aan het houden bent.”

Steenhuis maakt een zijsprong: „Ook de verplichting die er aan zit te komen voor deelname aan Unitip zint mij niet. Het zijn de Coca-Cola's van deze wereld die steeds meer bepalen wat wij moeten doen. Als wij alles netjes registreren en doorgeven, hebben zij hun duurzaamheidsverhaal op orde. Het is een transparant verhaal, maar er staat niks tegenover. De praktijk is dat wij de komende tijd bij hogere eisen tegen lagere prijzen moeten produceren. En daar wordt de bietenteelt zeker niet duurzamer van.”

Al sinds hij het bedrijf overnam, staat het intensieve gebruik van de grond hem tegen. „Er wordt steeds meer van de bodem gevraagd. Aan de ene kant is dat natuurlijk volkomen terecht. Er moet efficiënt gebruik worden gemaakt van de schaarse goede landbouwgrond in de wereld. Maar tegelijkertijd worden we gedwongen om tot het uiterste te gaan: meer, meer, meer, tegen lagere prijzen. Het is heel moeilijk om een beetje rust in het bouwplan te brengen. Granen leveren veel te weinig op.”

Zelf koos hij er vanwege AM-problemen voor om zijn zetmeelaardappelen 1 op 3 te telen, terwijl in de buurt een rotatie van een op twee ook heel gebruikelijk is. „Ook worden er steeds meer consumptieaardappelen geteeld, met minder brede resistenties tegen AM. We blijven wat dat betreft in deze regio de grenzen opzoeken als het gaat om aardappelmoetheid, maar ook phytophthora. De ziektedruk is hoog.”

Steenhuis weet dat er geen eenvoudige oplossing is voor het probleem dat hij aansnijdt. Maar hij vindt het te makkelijk om het naast zich neer te leggen. „Als ik het met collega's over bouwplanverruiming heb, snappen ze mijn punt wel. 'Maar er moet wel brood op de plank komen', zeggen ze dan. Dat is ook zo. De vraag is alleen of je moet wachten tot de wal het schip keert. Een te nauw bouwplan loopt een keer vast. En de tijden dat er voor elk nieuw probleem wel weer een nieuw middel klaar stond, zijn voorbij. In Duitsland worden bepaalde gewasbeschermingsmiddelen extra belast, andere belangrijke middelen worden door de EU verboden. En kijk eens hoe afhankelijk we zijn geworden van Vydate. We konden het middel de afgelopen jaren eigenlijk niet missen.”

Steenhuis heeft altijd geprobeerd om niet de grens op te zoeken in zijn rotatie en nieuwe dingen uit te proberen. Zo heeft hij een vleesveetak met dertig mannelijke en dertig vrouwelijke dieren, die een deel van het jaar in natuurgebieden van Staatsbosbeheer grazen. Het vlees zet hij af via regionale slagers. Als wintervoer voor de dieren verbouwt hij 8 hectare maïs. „Dat geeft direct meerwaarde aan de teelt.” Ook is hij blij met de mest die zijn dierlijke tak oplevert. Een ander gewas, waar hij hoge verwachtingen van heeft, is soja. Via Agrifirm doet hij mee aan het project rond sojateelt voor menselijke consumptie. De teelt lukt prima, zegt Steenhuis, al is het volgens

hem wel nodig dat er rassen komen die hogere opbrengsten geven en vroeger in het jaar oogstrijp zijn. „Op dit soort initiatieven moeten we heel zuinig zijn, want alternatieve gewassen tover je niet zomaar uit de hoge hoed. Soja biedt afwisseling in het bouwplan en de perspectieven voor de afzet zijn gunstig. Er is vraag naar lokaal geteelde eiwitgewassen.” Voor de hakvruchten heeft hij met 1 op 3 aardappelen en 1 op 4 bieten voor zichzelf een grens getrokken. „Intensiever ga ik niet. Het liefst ging ik ruimer zitten, als ik daarmee voldoende inkomen van mijn land zou kunnen halen.”

Volgens Steenhuis is het noodzakelijk dat extensivering van teelten op de agenda wordt gezet. „Als individuele teler begin je weinig.” Hij is blij dat er opnieuw aandacht is voor samenwerking tussen veehouderij en akkerbouw. „Dat is een mooie manier om de grond extensiever te gebruiken en te blijven investeren in de bodem. Ik denk dat beide sectoren daar profijt van kunnen hebben. Daar moeten de landbouworganisaties nog harder aan trekken.” Ook de discussies over een eerlijke prijs voor producenten vindt hij belangrijk. „Voedsel is te goedkoop. Als je geen marge overhoudt, ben je bijna gedwongen om voor maximaal intensief te gaan. Zo simpel werkt het. Ik teel bewust een derde graan, maar met de huidige prijzen houd ik er te weinig aan over.” Ingrijpen in de markt, of afspraken maken over teeltfrequenties, moet wat hem betreft gewoon bespreekbaar zijn. „Waarom zouden we het daar binnen Avebe en Suiker Unie niet over hebben? Willen we écht duurzamer worden, zoals iedereen roept, dan moeten we misschien wel minder intensief telen. Je ziet al dat sommige grondeigenaren, zoals overheden, daar eisen aan beginnen te stellen met het verhuren van grond. De oplossing is niet simpel, maar we moeten er wel samen over nadenken. Ook op de lange termijn moeten we een boterham kunnen verdienen met onze grond.” ■

moet hoog op de agenda'

'Niet wachten tot de wal het schip keert'

Uitgesproken

In de rubriek Uitgesproken komen mensen aan het woord met een uitgesproken opvatting, mening of visie over zaken die in de akkerbouwsector spelen. Het doel is een podium te bieden voor nieuwe visies, krachtige pleidooien, opmerkelijke drijfveren, wringende ergernissen en andere zaken die de akkerbouw 'in het hoofd en in het hart' raken. Wilt u zich ook een keer uitspreken? Mail de redactie via akkerbouw@agrio.nl en wij nemen contact met u op.